

Forbrugen af kunstig Gjødning i Danmark i Aaret 1869.

J Lighed med ifjor rettede vi ogsaa iaar en Anmodning til d'Hr. Gjødningsfabrikanter og Importører om at meddele os Oplysning om den i Aaret 1869 brugte Mængde af kunstig Gjødning, da det, som vi ifjor nærmere udviklede (3die Bind Side 292), er af Bigtighed saavel for Landmanden og Gjødningsfabrikanten som for National-Økonomen at vide, i hvilken Maalestok denne vægtige Støtte for Agerbruget bliver benyttet, og i hvilke Egne den benyttes mest. Følgende Herrer have be-
redvillig imødekommet vor Anmodning:

Bruun, Søndermølle, Viborg.

Clausen, Helletofte, Langeland.

Fischer, Horsens.

Foss, Kjøbenhavn.

Frandsen & Meyer, Kjøbenhavn.

Gjessing, Odense Dampmølle, Odense.

Hoffmeyer & Cegholm, Kjøbenhavn,

Jessen, Kjøbenhavn.

Muus, Kjærteminde.

Owen & Sønner, Kjøbenhavn.

Prior & Thorsen, Kjøbenhavn.

Ree, Aarhus.

Tesdorpf, Durupgaard (fabrikerer sur fosforfur Kalk til eget Forbrug).

Der savnes altsaa ligesom ifjor Meddelelser fra enkelte Fabrikanter og Importører, og ihvorvel vi beklage, at d'Hr. ikke have villet bidrage deres til, at der kunde erholdes en saa vidt mulig fuldstændig korrekt Oversigt over Gjødningsforbrugen herhjemme, skjøndt de os tilstillede Oplysninger benytttes paa en saadan Maade, at de ikke kunne aabne Udenforstaaende Andsigte i den enkelte Forretnings Omfang og Markedsplads, saa tro vi dog, at Savnet deraf ikke i nogen væsentlig Grad svækker Rigtigheden af de Resultater, som de modtagne Meddelelser sætte os istand til at uddrage. For Fremtiden vil vi imidlertid kunne komme Sandheden endnu nærmere, idet Finanzministeriet, som meddelt i forrige Hefte, har indvilliget i fra førstkommande 1ste April at lade opføre i Toldlisterne det importerede Kvantum Gjødning, der hidtil har været indbefattet under Klassen „Affald“ i de statistiske Meddelelser.

Ifølge de ovennævnte Herrer's Opgivelser har Gjødningsforbruget og Gjødningsforbrugen i Aaret 1869 været af:

		Forbruget var i Aaret 1868.
Peru Guano	4,700,700 <i>℔</i> .	2,016,700 <i>℔</i> .
Sur fosforsur Kalk . .	13,011,213 -	8,920,800 -
Benmel	611,259 -	452,500 -
Baker Guano	} 4,514,300 -	1,500,000 -
Estremadura Superfosfat		
Forskjellige Fosfater		
Fissegvano	140,000 -	?
Chilifalpete	12,000 -	11,500 -
Fosfogvano	?	1,306,613 -

Forbruget har altsaa i det forløbne Aar været betydelig større end i Aaret 1868, og skyldes nu end dette for en Del, at den foregaaende Vinter var foderknap, og der derfor kun produceredes lidt Staldgjødning, saa er det dog umiskjendeligt, at ikke blot voxer Trangen, netop særlig i de intensivt drevne Agerbrug, til at bruge kunstig Gjødning, men ogsaa Landmændenes Tillid til den kunstige Gjødning er i stærk Væxt.

Værdien af ovenstaaende Gjødningsmængder for Aaret 1869 beløber sig til lidt over 900,000 Rd., og den var for Aaret 1868 omtrent 600,000 Rd. Smidlertid bør der fra ovenstaaende Quantum drages 1,486,900 *℔* Peru Guano, der er solgt til Gjødningsfabrikanter og af disse væsentlig bruges til at blande ind i andre Gjødningsarter. Værdien af den af Landmændene kjøbte og brugte Gjødning vil altsaa formindstes med omtrent 96,000 Rd. Men denne Sum vil, om ikke ganske, saa for en Del opvejes ved den Mængde Fosfogvano, der i Aaret 1869 er blevet brugt, og hvorom navnlig en af de større Importører har undslaaet sig for i Lighed med det forrige Aar at meddele os Oplysning. Den virkelige Forbrug af kunstig Gjødning vil derfor sikkert omtrent have havt $\frac{1}{3}$ større Værdi i Aaret 1869 end i Aaret 1868.

Naar vi sammenfatte alle de fosforsyrerige Gjødningsarter under Cct og dermed sammenligne den direkte Forbrug af Peruguano, da stiller det sig for Dorne og Inlands Vedkommende saaledes:

	Fosfater.	Peruguano.
Dorne . . .	9,452,417 <i>℔</i> .	1,731,500 <i>℔</i> .
Inland . .	9,196,555 -	712,300 -
eller for hvert 100 <i>℔</i> Peruguano er der		
paa Dorne brugt	546 <i>℔</i> Fosfater.	
i Inland	1291 -	—

Ogsaa med Hensyn til Forbrugen i de enkelte Landsdele have vi modtaget Oplysninger fra de fleste Fabrikanter, og den viser sig da ifølge disse Opgivelser at have været følgende:

	Fosfater.	Guano.
Sjælland	3,122,050 <i>℔</i> .	712,300 <i>℔</i> .
Bornholm	368,250 -	58,800 -
Folland-Falster . .	3,496,976 -	369,300 -
Fyen og Langeland	1,695,141 -	491,100 -
Inland	9,196,555 -	712,300 -

For hvert 100 *℔* Peruguano er der altsaa ifølge de modtagne Meddelelser i Aaret 1869 forbrugt af Fosfater:

og i Aaret 1868
forbrugtes der

Paa Sjælland	438 <i>Å.</i>	266 <i>Å.</i>
— Bornholm	626 -	2300 -
— Lolland-Falster . .	974 -	786 -
— Fyen og Langeland	345 -	245 -
— Sjælland	1291 -	864 -

Af det Ovenstaaende fremgaaer altsaa, at Lolland-Falster forholdsvis bruger meget mere kunstig Gjødning end de andre Der, og tillige at den fosforsyrerige Gjødning bruges i forholdsvis større Mængder end Peru Guano paa Lolland-Falster sammenlignet med de andre Der. Mest fremtrædende er dog Brugen af den fosforsyrerige Gjødning i Sjælland, hvor der næsten bruges 13 Gange saa meget af denne som af Guano. Gjennemgaaende for alle Landsdeles Vedkommende med Undtagelse af Bornholm har Forbrugen af fosforsyrerig Gjødning været i stærkere Stigning i Aaret 1869 end Forbrugen af Guano.

Rigesom ifjor stiller Fordelingen til de forskjellige Egne af Sjælland sig meget ulige, idet det midterste Sjælland forholdsvis bruger mest, og navnlig fosforsyrerig Gjødning, hvilket maa ansees for særdeles heldigt for de derværende af Naturen temmelig ufrugtbare Jorder, som let kunde ødelægges ved en stærk Brug af Guano, der rettest er paa sin Plads i det intensive Agerbrug. Det maa derfor sikkert beklages, at Vesterjyderne synes at benytte Guanoen i temmelig stort Omfang uden en tilsvarende stærk Benyttelse af andre kunstige Gjødningsmidler, og om de trykkede økonomiske Forhold i flere Egne af Vestsjælland end friste til at benytte saa stærke Midler, som en forceret Anvendelse af Peruguanoen, saa er det dog en saa farlig Vej at gaa, at der bestemt maa tilraades de nævnte Egne den største Forsigtighed dermed, og at navnlig Afgrøderne saa vidt muligt opfodres paa Gaardene, for at Jorden igjennem en rigelig Staldgjødning atter kan modtage de væsentligste af de Stoffer, som man har taget bort fra den. Intetsteds i Landet stiller Brugen af kunstig Gjødning sig heldigere end i flere Dele af Viborg Stift,

idet her navnlig de mindre Jordbrugere ere komne ind paa en stærk Benyttelse af fosforfyrrerig Gjødning for derigjennem at bevare Jordens af Naturen sparsomme Frugtbarhed. Grunden hertil maa sikkert søges dels i, at Fabrikken Søndermølle, der endnu udelukkende benytter Ben til Fabrikationen af sur fosforfur Kalk, allerede i en længere Aarrække har virket der i Egnen, dels i at d'Hrr. Owen & Sønner ogsaa i en længere Aarrække have anvendt en stor Mængde fosforfyrrerig Gjødning paa deres Ejendom ved Viborg, og endelig at denne Egn i Kjøbmand Preisler i Viborg har havt en Mand, der stærkt og vedholdende har virket for en omfattende Brug af kunstig Gjødning, og det skyldes ogsaa væsentlig ham, at den første Forening her i Landet for Indkjøb af kunstig Gjødning netop blev grundlagt i denne Egn for nogle faa Maaneder siden; og bortseet fra andre Fordele, som en saadan Forening kan yde, maa ogsaa som en af de væsentligste nævnes, at den uvilkaarlig vil bringe Landmændene til i betydelig større Omfang end tidligere at benytte sig af denne fordelagtige Støtte for deres Agerbrugs Fremskridt.

I de andre Egne af Landet er det rimeligvis navnlig de større Landmænd, der bruge det meste af den kunstige Gjødning, men herom foreligge ingen bestemte Talopgivelser undtagen for Peru = Guanoens Vedkommende, hvorom Hr. H. L. Fosø har udgivet en interessant Beretning angaaende dens Fordeling til Landets forskjellige Egne. Af denne er det tilføjede oplyst — ifølge Peru = Guano = Tilførsels = Selskabets egne Udeliveringer og dets Mellemandleres Oplysninger — at af de 2,800,000 *Æ*, som i Aaret 1869 folgtes til Landmændene her i Landet, i Sønderjylland og i Sverrig, er der folgt 750,000 *Æ* til Bøndergaardene og 2,070,000 *Æ* til de større Gaarde. Af den nævnte Beretning skulde vi endvidere hidsætte følgende:

„I Aaret 1869 er der folgt til Jordbrugere paa:

Sjælland	609,600 <i>Æ</i> .
Bornholm	58,800 -
Møen	102,700 -

Lolland-Falster . .	309,300	ℳ.
Fyen	331,000	-
Langeland	160,100	-
Aalborg Stift . .	196,000	-
Biborg Stift . . .	45,900	-
Aarhus Stift . .	210,500	-
Ribe Stift	259,900	-
<hr/>		
Nordflævig	156,900	-
Sverrig	369,500	-
Vestindien	10,100	-

Affætningen var i Løbet af Foraaret mindre end i Løbet af Efteraaret, men en Del af Forsendelsen paa den sidstnævnte Aarstid skete, efter Modtagernes Ønske, saa sildig, at Guanoen maatte antages beregnet paa først at skulle komme det indeværende Aars Baarsædsmarker tilgode. En foretagen Underfølgelse af dette Punkt berettiger ogsaa til den Formening, at Forskjellen i de til Anvendelse i Baarsæds- og Vintersædsmarker bestemte Mængder er ubetydelig og tilfældig.

Af Bemærkninger, hvormed de os tilstillede Opgivelser ere ledsagede, skulle vi hidsætte følgende:

„Af Benmel kunde der være solgt en Del mere, hvis det havde været muligt at skaffe flere raa Ben, men de udførtes til England i store Mængder, tildels paa Forudbestillinger og til stigende Priser“.

„Det vestlige og indre Jylland bruger den mindste Mængde kunstige Gjødning om Efteraaret; det østlige Jylland derimod bruger den større Del til Baarsæd“.